

TARTU ÜLIKOOLI NÕUKOGU

MÄÄRUS NR 19

Tartu, 22.06.2007

TARTU ÜLIKOOLI EESTI MEREINSTITUUDI PÕHIKIRI

Vastu võetud teadus- ja arendustegevuse korralduse seaduse paragrahvi 5 lõike 1, ülikooliseaduse paragrahvi 19 lõike 3¹ ja Tartu Ülikooli põhikirja paragrahvi 10 punkti 18 ning paragrahvi 75 alusel.

I. Üldsätted

1. Tartu Ülikooli Eesti Mereinstituut (edaspidi instituut) on Tartu Ülikooli (edaspidi ülikool) teadus- ja arendusasutus, mis tegutseb käesoleva põhikirja, ülikooli põhikirja, Tartu Ülikooli seaduse, teadus- ja arendustegevuse korralduse seaduse ja teiste õigusaktide alusel.
2. Instituut on registreeritud Haridus- ja Teadusministeeriumi teadus- ja arendusasutuste registris.
3. Käesolev põhikirja (edaspidi põhikirja) sätestab instituudi põhiülesande ja ülesanded ülikooli teadus- ja arendusasutusena, instituudi juhtimise, vara valdamise ja käsutamise, aruandluse ja järelevalve korra.
4. Instituut kuulub ülikooli nõukogu poolt määratud teaduskonna koosseisu.
5. Instituudi põhiülesanne on veeökosüsteemide, kaasa arvatud Läänemere ökosüsteemi struktuuri ja funktsioneerimise selgitamine, veeliste elusvarude ja veekeskkonna seisundi hindamine ning prognoosimine elusvarude säästvaks kasutamiseks ja bioloogilise mitmekesisuse ja veekeskkonna kaitseks. Instituut aitab oma erialadel kaasa ülikooli eesmärkide saavutamisele.
6. Oma põhiülesande täitmiseks instituut:
 - 6.1. uurib veeökosüsteemide struktuuri ja funktsioneerimist erinevatel ruumilistel ja ajalistel skaaladel, modelleerib ja prognoosib seal toimuvaid füüsikalisi, keemilisi ja bioloogilisi protsesse, hindab veeökosüsteemide eri komponentidega toimuvaid muutusi, nende põhjusi, dünaamikat ja vastastikuseid seoseid;
 - 6.2. viib läbi teaduskonna kehtestatud tingimustel ja mahus õppetööd kõrghariduse kõigil astmel;
 - 6.3. teeb rakendusuringuid ja korraldab arendustöid; teostab vastavalt riiklikele, rahvusvahelistele ja muudele programmidele veekeskkonna, vee-elustiku ja kalavarude seiret, hindab ja prognoosib nende seisundit ning hindab keskkonnamõjusid;
 - 6.4. korraldab konverentse ja seminare, tutvustab teadussaavutusi avalikkusele;
 - 6.5. osaleb rahvusvahelistes programmides ja esindab Eestit vastavalt talle antud volitustele Rahvusvahelises Mereuurimise Nõukogus (ICES), Valitsustevahelises Okeanograafia Komitees (IOC), Helsingi komisjonis (HELCOM) ja muudes organisatsioonides ning loob teadusliku aluse Eesti rahvusvahelistest konventsioonidest ja kokkulepetest tulenevate kohustuste täitmiseks ning Eesti osalemiseks rahvusvaheliste regionaalsete programmide kavandamises ja täitmises ning rakendatud abinõude tulemuslikkuse hindamiseks.
 - 6.6. täidab muid ülesandeid, mis aitavad kaasa ülikooli eesmärkide saavutamisele.
7. Instituut arendab õppe-, teadus- ja arendustegevust järgmistes teadusvaldkondades ja nende sidusaladel:
 - 7.1. ihtüoloogia ja kalandus;
 - 7.2. mereökoloogia;
 - 7.3. merebioloogia;
 - 7.4. meresüsteemide modelleerimine ja dünaamika;

- 7.5. füüsikaline okeanograafia;
 - 7.6. kaugseire ja mereoptika;
 - 7.7. veekogude ressurside haldamine;
 - 7.8. looduslike ja inimtegevusega seotud tegurite mõjul toimuvate veeökosüsteemide ja loodusvarade muutuste uurimine ja nende tagajärgede hindamine.
8. Instituudil on õigus
 - 8.1. määrata oma struktuur ja töökorraldus;
 - 8.2. valida iseseisvalt teadustegevuse suundi, teematikat, viise ja meetodeid;
 - 8.3. sõlmida, muuta ja lõpetada lepinguid õigusaktidega kehtestatud alustel ja korras;
 - 8.4. otsustada oma tegevuse tulemuste kasutamise üle, kui seda ei piira seadus, muu õigusakt või leping;
 - 8.5. valida avalikul konkursil ülikoolis kehtivas korras instituudi õppejõude ja teadustöötajaid, välja arvatud professoreid, dotsente ja juhtivteadureid;
 - 8.6. omada õppejõudude ja teadustöötajate ametikohti;
 - 8.7. omada instituudi nõukogus kinnitatud detailiseeritud eelarvet;
 - 8.8. kasutada ülikooli infosüsteeme ja ülikooli haldus- ja tugistruktuuri allüksuste teenuseid ülikoolis kehtivas korras;
 - 8.9. osaleda õppekavade koostamisel ja muutmisel;
 - 8.10. osaleda teaduse tippkeskuste ja doktorikoolide moodustamisel;
 - 8.11. kuuluda erialastesse rahvusvahelistesse organisatsioonidesse ja kogudesse.
 9. Instituudil on sümboolika vastavalt ülikoolis kehtivale korrale.
 10. Instituudi nimetus inglise keeles on *Estonian Marine Institute, University of Tartu*.

II. Juhtimine

II.1. Direktor

11. Instituuti juhib direktor, kelle valib instituudi teadusnõukogu avalikul konkursil ülikooli nõukogu määratud tingimustel ja korras viieks aastaks. Instituudi direktoriga sõlmitakse tähtajaline tööleping.
12. Instituudi direktor
 - 12.1. vastutab instituudi üldseisundi ja arengu eest ning tagab rahaliste vahendite õiguspärase ja otstarbeka kasutamise;
 - 12.2. korraldab instituudi tegevuse õiguspärasuse vastavuses seaduste ja ülikooli õigusaktidega;
 - 12.3. korraldab instituudi arengukava koostamise ja esitab selle instituudi nõukogule kinnitamiseks;
 - 12.4. esitab instituudi eelarve projekti instituudi nõukogule kinnitamiseks;
 - 12.5. esindab ülikooli suhetes kolmandate isikutega instituudi põhikirjast tulenevate ülesannete täitmiseks vastavalt rektorilt saadud volitustele;
 - 12.6. korraldab instituudi tegevust, sh moodustab töö otstarbekaks korraldamiseks instituudi sees töörühmi ja töökorralduslike üksustena osakondi, teaduslikke struktuuriüksusi ja muid üksusi, määrates nende ülesanded ja töö eest vastutavad isikud;
 - 12.7. moodustab töökorralduslike probleemide lahendamiseks komisjone, toimkondi ja töörühmi ning määrab nende ülesanded, pädevuse ja liikmed;
 - 12.8. annab oma pädevuse piires korraldusi, mis on instituudi töötajatele täitmiseks kohustuslikud;
 - 12.9. kehtestab instituudi tasuliste teenuste hinnad;
 - 12.10. täidab muid ülesandeid, mis on vajalikud instituudi põhikirjaliste ülesannete täitmiseks.
13. Direktor juhib instituuti põhitööna. Kui direktoriks valitud isik töötas enne direktoriks valimist ülikoolis õppejõu või teadustöötaja ametikohal, siis tema tööleping ametikohal, kus

ta enne direktori ametisse asumist töötas, peatatakse direktorina töötamise ajaks ja tal on õigus jätkata töötamist endisel ametikohal direktori kohal sõlmitud töölepingu lõppemisel.

14. Direktor nimetab oma korraldusega asedirektori, kes korraldab instituudi igapäevast tegevust, vastutab instituudi töökorralduse eest ja täidab muid ülesandeid, mis on vajalikud instituudi põhikirjaliste ülesannete täitmiseks.
15. Instituudi tegevuse korraldamiseks võib direktor moodustada instituudi töötajatest koosneva valitsuse, määrates selle tegevuse korra ja alused. Instituudi valitsuse koosseisu kinnitab direktor oma korraldusega. Valitsuse seisukohad on direktorile ja teadusnõukogule soovitusliku iseloomuga.
16. Instituudi direktor on teadustöötaja.
17. Direktori äraolekul asendab teda asedirektor või üks instituudis töötav teadusnõukogu liige direktori ettepanekul rektori korralduse alusel.

II.2. Teadusnõukogu

18. Teadusnõukogu koosseisu kinnitab rektor instituudi direktori ettepanekul viieks aastaks.
19. Teadusnõukogu koosseisu kuuluvad direktor, asedirektor, teadussekretär, instituudi teaduslike struktuuriüksuste juhid, instituudis töötavad korralised professorid ning kuni kolm instituudi direktori nimetatud liiget. Instituudi täieliku tööajaga korralised teadustöötajad ja õppejõud valivad endi hulgast salajasel hääletamisel ülejäänud teadusnõukogu liikmed arvestusega üks liige iga kümne täieliku tööajaga õppejõu ja teadustöötaja kohta.
20. Teadusnõukogu õppejõudude ja teadustöötajate esindajate valimise korra kehtestab teadusnõukogu.
21. Teadusnõukogu esimees on direktor. Direktori äraolekul asendab teda direktori ülesannetesse määratud isik.
22. Teadusnõukogu koosoleku kutsub kokku esimees vastavalt vajadusele, kuid mitte harvem kui neli korda aastas. Teadusnõukogu esimees peab teadusnõukogu koosoleku kokku kutsuma ka vähemalt 1/3 teadusnõukogu liikmete soovil. Teadusnõukogu on otsustusvõimeline, kui koosolekul osaleb üle poole selle liikmetest. Otsus on vastu võetud, kui selle poolt on hääletanud üle poole koosolekul osalenud teadusnõukogu liikmetest.
23. Kiireloomuliste küsimuste otsustamiseks võib teadusnõukogu koosoleku korraldada elektroonilises vormis. Elektroonilise koosoleku puhul on otsus vastu võetud, kui selle poolt on hääletanud üle poole teadusnõukogu liikmetest.
24. Instituudi teadusnõukogu
 - 24.1. võtab vastu instituudi arengukava, kooskõlastab selle teaduskonna nõukoguga ja esitab seisukoha saamiseks valdkonna nõukogule ning seejärel rektorile kinnitamiseks;
 - 24.2. kinnitab instituudi teadus- ja arendustegevuse suunad, teadusteemad ja teadus- ja arendustegevuse aruande;
 - 24.3. teeb direktorile ettepanekuid instituudi struktuuri kohta;
 - 24.4. kinnitab instituudi eelarve vastavalt teaduskonna nõukogu kinnitatud koondeelarvele ning instituudi eelarve täitmise aruande;
 - 24.5. otsustab ülikoolis kehtivas korras teaduskraadide andmise ülikooli nõukogu kinnitatud õppekavade alusel;
 - 24.6. valib ülikoolis kehtivas korras instituudi korralised teadustöötajad ja õppejõud (välja arvatud juhtivteadurid, dotsendid ja professorid);
 - 24.7. esitab oma seisukoha teaduskonna nõukogus valitavate dotsentide kandidaatide ning ülikooli nõukogus valitavate professorite ja juhtivteadurite kandidaatide kohta;
 - 24.8. osaleb punktis 7 nimetatud valdkondadega seotud õppekavade koostamisel, täiendamisel ja muutmisel, lähtudes *universitas* 'e printsiibist;

- 24.9. kuulab vajaduse korral ära instituudi töötajate aruanded;
- 24.10. kehtestab teadusnõukogu kodukorra;
- 24.11. täidab muid instituudi teadusnõukogule õigusaktidega pandud ülesandeid;
- 24.12. võtab seisukoha muudes direktori püstitatud küsimustes;

III. Vara ja finantseerimine

- 25. Instituudi eelarve kinnitab ülikooli nõukogu teaduskonna koondeelarve osana.
- 26. Instituudi tulud kujunevad riiklikust koolitustellimusest, õppeteenustasudest, täienduskoolituse, avatud ülikooli ja muudest koolitustuludest, teadusteemade ja infrastruktuurikulude sihtfinantseerimisest, ETFi grantidest, teadus- ja arenduslepingute, välislepingute ja -grantide tuludest, baasfinantseerimise vahenditest ja muudest tuludest.
- 27. Instituudi vara on ülikooli omand.

IV. Aruandlus ja järelevalve

- 28. Instituudi direktor on aruandekohustuslik rektori, dekaani ja teadusnõukogu ees.
- 29. Järelevalvet instituudi tegevuse üle teostatakse vastavalt seadustele ja ülikoolis kehtivale korrale.

V. Põhikirja muutmine ja rakendamine

- 30. Instituudi põhikirja ning selle muudatused kinnitab ülikooli nõukogu.

VI. Rakendussätted

- 31. Tartu Ülikooli nõukogu 23. veebruari 2001. a määrusega nr 3 kinnitatud ja 22. juuni 2006. a määrusega nr 10 muudetud Eesti mereinstituudi põhikiri tunnistatakse kehtetuks.
- 32. Ametisoleva Tartu Ülikooli mereinstituudi direktori volitused kehtivad kuni ametiaja lõpuni.
- 33. Ametisoleva nõukogu volitused kehtivad kuni teadusnõukogu koosseisu kinnitamiseni. Instituudi direktoril esitada rektorile teadusnõukogu koosseis kinnitamiseks hiljemalt 31. oktoobril 2007. a.
- 34. Põhikiri jõustub 1. augustil 2007. a.

Tõnu Lehtsaar
Rektori kt, professor

Ivar-Igor Saarniit
Akadeemiline sekretär